

HAFNASAMBAND SVEITARFÉLAGA

Alþingi

Erindi nr. Þ 128/849

komudagur 23.1.2003

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 21. janúar 2003

Ha 004/2003 BLB/IH

Umsögn um frumvarp til laga um verndun hafs og stranda, 240. mál.

Á fundi stjórnar Hafnasambands sveitarfélaga, sem haldinn var 10. janúar 2003, var m.a. tekið fyrir bréf Umhverfisnefndar Alþingis, dags. 10. desember 2002, þar sem óskað er umsagnar hafnasambandsins um frumvarp til laga um verndun hafs og stranda, 240. mál.

Stjórnin gerir eftirfarandi athugasemdir við frumvarpið:

Um 3. gr.

Skilgreina þarf hvað felst í hugtökunum *minniháttar mengun* og *meiriháttar mengun* innan hafnarsvæða.

Samkvæmt 14. gr. skiptir meginmáli um það hver beri ábyrgð á aðgerðum og kostnaði vegna mengunar innan hafnarsvæða hvort um sé að ræða meiriháttar eða minniháttar mengun. Skilgreining er því nauðsynleg.

Um 11. gr.

Lokamálsliðir (2) 2. mgr. hljóði svo: „Hafnarstjórn er heimilt að setja gjaldskrá og innheimta gjöld fyrir móttöku úrgangs og skolps í höfnum. Gjaldið skal þó aldrei vera hærra en nemur þeim kostnaði sem almennt fellur til við veitingu þjónustunnar.“

Orðalag núverandi málsliða er ekki í fullu samræmi við kröfur um töku þjónustugjalda.

Um 13. gr.

Nauðsynlegt er að greininni verði breytt til þess að skýra nánar hlutverk svæðisráða, sérstaklega með tilliti til þess að gengið er útfrá því að svæðisráð gegni hlutverki við að mæta á mengunarstað og meta aðstæður óháð því hvort að mengun er innan eða utan hafnarsvæða, sbr. e.- liður greinarinnar. Bent er á að í umsögn Hafnasambands sveitarfélaga um frumvarp sama efnis á 127. löggjafarþingi komu sambærilegar athugasemdir fram.

Lagt er til að skipan svæðisráða verði að mestu leyti óbreytt frá því sem nú er kveðið á um í reglugerð um viðbrögð við bráðmengun sjávar. Þó skulu fulltrúar frá heilbrigðiseftirlitssvæðum og slökkviliðsstjóri á svæðinu sitja í ráðinu. Svæðisráðið skal því kosið af öllum hlutaðeigandi sveitarfélögum sem standa að

viðbragðssvæði. Í ráðinu skulu sitja 3-5 fulltrúar, þar af einn slökkviliðsstjóri, einn sameiginlegur fulltrúi frá heilbrigðiseftirlitssvæðum og 1-3 hafnarstjórar.

Það er ekki í góðu samræmi við lagalega stöðu sveitarfélaga að samstarf þeirra sé með öðrum hætti en þeim að þau kjósi fulltrúa í viðkomandi samstarf. Því skal kosið í svæðisráð þó þannig að kjörgengir séu aðeins hafnarstjórar, slökkviliðsstjórar og heilbrigðisfulltrúar.

Lagst er gegn því að umhverfisráðherra skipi svæðisráð.

Þessi skipan er óþörf og mjög óeðlileg með hliðsjón af því að í svæðisráði eru eingöngu starfsmenn sveitarfélaga auk þess sem nú er tekið fram á skýran hátt að sveitarfélög beri kostnað af starfsemi ráðanna. Aðkoma ráðherra er því óeðlileg nema til komi fjárhagsleg ábyrgð á starfsemi svæðisráða.

Lagt er til að skýrt verði nánar hvaða merkingu það hafi að kostnaður af svæðisráðum verði hjá hlutaðeigandi sveitarfélögum. Þetta tengist framangreindri umfjöllun um að kostnaðarleg þátttaka í svæðisráðum þarf að vera í samræmi við verksvið svæðisráðs sem gert er ráð fyrir að sé hvoru tveggja utan og innan hafnarsvæða.

Bent skal á að ef svæðisráð eiga að gegna hlutverki utan hafnarsvæða þarf að endurskoða kostnaðarlega þátttöku í þeim og mögulega einnig stjórnunarlega þátttöku. Hafnlaus sveitarfélög sem strandlengja fylgir eiga að taka þátt í kostnaði við starfsemi svæðisráða enda getur til þess komið að svæðisráð starfi innan marka þeirra.

Lagt er til að við lokamálsgrein bætist eftirfarandi málsliður. „Reglugerðir skulu settar í samráði við Hafnarsamband sveitarfélaga og Samband íslenskra sveitarfélaga.“

Nauðsynlegt er að reglugerðir sem m.a. á að kveða á um skiptingu landsins í viðbragðssvæði séu settar í nánú samráði við sveitarfélög eða samtök þeirra.

Um 14. gr.

Lagt er til að við a. lið greinarinnar bætist eftirfarandi málsliður: „Þegar um er að ræða meiriháttar mengun innan hafnarsvæða ber Umhverfisstofnun ábyrgð á aðgerðum og kostnaði við þær. Aðgerðirnar skulu gerðar í samráði við hafnarstjóra.“

Í a. lið vantar alveg umfjöllun um ábyrgð vegna annarrar bráðamengunar í höfnum en minniháttar bráðamengunar. Reyndar kemur fram í almennum athugasemdum með frumvarpinu að Umhverfisstofnun eigi að bera ábyrgð á aðgerðum vegna meiriháttar mengunar í höfnum. Ákvæði þessa efnis þarf að taka upp í texta laganna sjálfra. Hlutverk og ábyrgð Umhverfisstofnunar vegna meiriháttar bráðamengunar í höfnum verður því sambærilegt við hlutverk hennar vegna bráðamengunar utan hafnarsvæða þó þannig að aðgerðir Umhverfisstofnunar í slíkum tilfellum skuli vera í samráði við hafnarstjóra. Loks er lagt til að minniháttar og meiriháttar mengun verði skilgreind sbr. umfjöllun um

3. gr. svo að skýr mörk séu um það hvenær á ábyrgð á aðgerðum og kostnaði flyst frá hafnarstjóra til umhverfisstofnunar.

Einnig er lagt er til að eftirfarandi ákvæði verði tekið upp í a. lið: „Hafnarstjóri getur kallað eftir mengunarvarnbúnaði hafna á viðkomandi viðbragðssvæði þegar ástæða þykir til.“

Nauðsynlegt er að skýrt sé kveðið á um að hafnarstjórar geti kallað eftir búnaði úr öðrum höfnum á viðbragðssvæði.

Lagt er til að lokamálsliður 14. gr. hljóði svo: „Heimilt er að fela hlutaðeigandi slökkviliðsstjóra stjórn á vettvangi við mengunaróhöpp með sérstökum samningi eða í einstökum tilvikum þegar við á.“

Með þessu móti nær heimildin hvoru tveggja til Umhverfisstofnunar og hafna eftir því hver ber ábyrgð á aðgerðum á mengunaróhappi. Með þessu móti geta sveitarfélög nýtt þá sérfræðipækkingu sem fyrir hendi er í sveitarfélögum hjá starfsmönnum slökkviliða um viðbrögð gagnvart mengun.

Um 19. gr.

Lagt er til að það falli niður að svæðisráð sjái um geymslu mengunarvarnbúnaðar og í staðin komi að hafnirnar sjái um geymslu mengunarvarnbúnaðar.

Í 19. gr. segir að svæðisráð sjái um geymslu og viðhald mengunarvarnbúnaðar og sjái um endurnýjun á honum. Allar hafnir á viðkomandi viðbragðssvæði eiga að eiga búnaðinn. Í 13. gr. segir að hlutverk svæðisráðs sé umsjón, rekstur og viðhald búnaðar í eigu hafnanna. Mengunarvarnbúnaður er í eigu hafnanna og er nú í geymslu þeirra. Engin ástæða er til að leggja til breytingar á þessari skipan.

Um 21. gr.

Lagt er til að lagalegur grunnur gjaldtöku fyrir mengunarvarnir hafna og starfsemi svæðisráða verði tryggur. Lagt er til svohljóðandi ákvæði: „Höfnum og svæðisráðum er heimilt að innheimt gjöld af mengunarvaldi á grunni gjaldskrár sem ráðherra setur að fenginni umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga og Hafnasambands sveitarfélaga um greiðslu kostnaðar vegna starfsemi á vegum hafna vegna mengunar innan hafnarsvæða og vegna starfsemi svæðisráða vegna mengunar. Gjaldskráin skal lögð til grundvallar við uppgjör við Umhverfisstofnun vegna starfa á vegum svæðisráðs og hafna og afnota á mengunarvarnbúnaði í eigu hafna þegar stofnun ber fjárhagslega ábyrgð á aðgerðum. Gjaldskráin taki m.a. til vinnuframlags, ferðakostnaðar, notkunar búnaðar. Gjöld skulu tryggð með lögveðsrétti í viðkomandi skipi eða fasteign.“

Það er óásættanlegt að sveitarfélög geti ekki fengið greiddan útlagðan kostnað vegna viðbragða við mengun. Bent skal á að Umhverfisstofnun mun fá allan kostnað greiddan vegna viðbragða þeirra, sbr. núverandi frumvarpsákvæði. Nauðsynlegt er að tryggja að þegar Umhverfisstofnun ber ábyrgð á aðgerðum

vegna mengunar að greiðslur fáiast vegna afnota af mengunarvarnarbúnaði og vinnu. Umhverfisstofnun mun sjá um innheimtu alls kostnaðar gagnvart mengunarvald.

Þetta tilkynnist hér með.

Virðingarfyllst
HAFNASAMBAND SVEITARFÉLAGA

Birgir L. Blöndal